

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهيم

بدین بوم و برزنده یک تن مېباد
از آن به که کشور به دشمن دهيم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary - Cultural

ادبی - فرهنگی

محمد حیدر اختر

۲۱ جون ۲۰۱۴

شعرهای « انقلابی » یا انفلاقی شاعران وابسته به اتحاد شوروی سابق

شاعران و نویسندگان وابسته به باند خلق و پرچم از آنچه در گذشته نوشته اند، پشیمان نیستند. مگر مداحی ها و روسی ستانی های سابقه را تجدید چاپ هم نمی کنند. شاید می شرمند. فعلاً قوم پرستی می کنند و یگان جانی افتخار دارند که با اجازه دادن موسیقی و شعر و ادب "انقلابی" می کشتند، انقلابی شکنجه می کردند. یا نقاب بیدل را که برای مردم شریف افغانستان بسیار نام محترم بوده و است، در روی سیاه خود می کشند. از خداوند می خواهیم که روح بیدل شما را بشرماند. بیدل که مزدور و خاین نبود. رحمان بابا که قاتل و مزدور نبود. بس کنید. شاعران مزدور روسیه شوروی شعر هائی را که در آنها روسها را مدح و صفت کردند، تجدید چاپ نمی کنند. به خاطر این که نسل فعلی اینها را خوب بشناسند، ما در نظر داریم منبع یگان پارچه از اشعار به اصطلاح انقلابی این مداحان و نوکر صفتان را انتشار بدهیم.

فعلاً بعد از یک نظر گذرا به تاریخچه کتاب در افغانستان و به تعقیب آن شعرهائی از بارق شفیعی، اسدالله حبیب، غلام دستگیر پنجشیری را مطالعه کنید و اینها را خوبتر بشناسید. اینها خیانت ها و کارهای ضد ملی را که در گذشته انجام داده اند، پنهان نموده و نمی خواهند کسی از آن ها یاد نماید.

در سال ۱۳۵۷ با ظهور حکومت کمونیستی* در افغانستان کتاب به یک امر ایدئولوژیک تبدیل شد. هر کتابی که با ایدئولوژی رسمی دولت مطابقت نداشت ممنوع شد. سانسور مطبوعات شدید شد و شمار کثیری از دانشمندان کشور زندانی و یا کشته شدند. یک عده هم ترجیح دادند که خاموش باشند. هر چند از نگاه کمی حکومت کمونیستی کتاب های زیادی را در افغانستان چاپ کرد، ولی به خاطر بستگی فضای خلاقیت، کیفیت ظاهری و باطنی آثار به شدت دچار تنزل شد

اگر به گذشته های دور نظر گذرا بیندازیم می بینیم که چاپ و نشر کتاب را مؤرخین از زمان امیر حبیب الله خان با نشر سراج التواریخ که مهمترین کتاب تاریخ افغانستان به شمار می رود و توسط مرحوم فیض محمد کاتب تألیف شده است و هم نشر نشریه سراج الاخبار را که یکی از بانفوذ ترین نشریات در منطقه در عصر خود بود، می دانند. در زمان زمامداری اعلیحضرت امان الله خان غازی نیز با نشر کتاب ، نشریه و مجله فعالیت های بیشتری صورت گرفت. به تعداد زیادی کتاب های معلوماتی ، مجموعه های شعری و غیره اقبال چاپ یافت.

زمانی که نظام نادرشاهی در افغانستان برقرار شد در اوضاع فرهنگی کشور تغییر فاحشی رو نما گردید زیرا در افغانستان یک فضای خفقانزای فرهنگی و سیاسی به وجود آمده و تعداد کثیری از روشنفکران ، ادبا و شعرائی که در زمان امان الله خان رشد کرده بودند به نام امانی و امانیست راهی زندان شدند جز یک تعداد از نویسندگان و شعرائی که توانستند با همه نابسامانی های دستگاه بسوزند و بسازند . این روند سال های زیادی را در بر گرفت تا آهسته آهسته فضا باز تر شده و انجمن تاریخ ، انجمن جامی ، دایرة المعارف آریانا و ده ها انجمن فرهنگی دیگر در اواسط دوران محمد ظاهر شاه به فعالیت های فرهنگی آغاز کردند و نویسندگان و شعراء توانستند تا اندازه ای فرآورده های شان را در مجلات ، روزنامه ها ، ویا هم به شکل مجموعه شعری انتشار بدهند . اما نشرات در افغانستان کاملاً تحت نظر و سانسور دولت قرار داشت. ریاست نشرات وزارت اطلاعات و کلتور هر کتاب ، مجموعه شعری و غیره را قبل از چاپ و هم بعد از چاپ دیده اجازه پخش آن را صادر می کرد و نویسنده ویا شاعر مجبور و مکلف بود تا طبق هدایت ریاست نشرات وزارت اطلاعات و کلتور کتاب و یا اشعارش را عیار می ساخت . کم نبود کتاب هایی که بعد از چاپ نیز از مطبعه دولتی خارج نشده و به تحویلخانه مطبعه سال های سال باقی مانده بود که می توان از آن جمله کتاب ها، کتاب « افغانستان در مسیر تاریخ » میر غلام محمد غبار را نام برد .

با سقوط رژیم شاهی و به میان آمدن رژیم جمهوری داوود شاهی هم فعالیت های چندانی در قسمت طبع و نشر کتاب صورت نگرفت و کتاب هایی که در تحویلخانه های مطبعه وجود داشت مانند رژیم شاهی باقی ماند .

در سال ۱۳۵۷ با ظهور حکومت کمونیستی در افغانستان کتاب به یک امر ایدیولوژیک تبدیل شد. هر کتابی که با ایدیولوژی رسمی دولت مطابقت نداشت ممنوع شد. سانسور مطبوعات شدید شد و شمار کثیری از دانشمندان کشور زندانی و یا کشته شدند. یک عده هم ترجیح دادند که خاموش باشند. هر چند از نگاه کمی حکومت کمونیستی کتاب های زیادی را در افغانستان چاپ کرد، ولی به خاطر بستگی فضای خلاقیت، کیفیت ظاهری و باطنی آثار به شدت دچار تنزل شد

طبع و نشر کتاب کاملاً شکل سیاسی و روس گرائی را به خود گرفت نشرات افغانستان یک سره مداح تره کی و کودتای ثور و شوروی شد روزنامه ها ، مجلات ، رادیو و تلویزیون همه به همان سمت روان بودند جز تعریف و تجمید حزب ، کودتای منحوس ثور " انقلاب شکوهمند" ، دشمن ستیزی ، روس گرائی چیزی دیگر در نشرات دیده نمی شد حتی خوب به خاطر دارم که در یکی از برنامه ها که هفته سه بار به نام « جام جم » از طریق رادیو افغانستان نشر می شد سرمقاله های روزنامه پراودا نشریه کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد جماهیر اشتراکیه سیوسالیستی شوروی برگردانده شده به زبان فارسی دری ویا پشتو انتشار می یافت آن برنامه که سرمقاله پراودا را نداشت اصلاً قابل نشر نبود .

رژیم دست نشانده در چوکات کمیته مرکزی حزب شعبه ای را به میان آورد به نام ریاست تبلیغ و ترویج که در رأس آن خانم جمیله پلوشه قرار داشت این اداره تمام نشرات افغانستان را تحت کنترل داشت درحقیقت هیچ گونه اعتمادی به وزارت اطلاعات و کلتور وجود نداشت .

همین اداره چندین اتحادیه یا انجمن را به وجود آورد مانند اتحادیه هنرمندان، اتحادیه نویسندگان شعراء، انجمن طبع و نشر، انجمن نویسندگان افغانستان و غیره.

انجمن نویسندگان افغانستان از بدو تأسیس، کتاب و مجموعه های شعری بسیاری را انتشار داد که اکثر این کتاب ها و مجموعه های شعری توسط رفقای حزبی تهیه شده بود و یا اینکه به مذاق دولت و مشاورین روسی برابر بود. درسفر اخیری که به کابل داشتم کتابی را دستیاب نمودم به نام «کابل در آئینه شعر». این کتاب از طرف انجمن نویسندگان افغانستان در سال ۱۳۶۶ خورشیدی در مطبوعه حزبی به تعداد ۲۰۰۰ جلد در ۱۷۸ رویه با قطع و صحافت کوچک با کاغذ عادی زرد رنگ طبع شده است.

مقدمه این کتاب به قلم دستگیر پنجشیری که یکی از سرسپردگان و مدیحه سرایان روسی به شمار می رود، نوشته شده در قسمتی از این مقدمه می خوانیم:

«شهر کابل گهواره قیام های ملی و دموکراتیک ضد استعمار بریتانیا و ضد استبداد فیو دالی و شهر انقلاب است بعد از انقلاب ثور این شهر به یکی از گرهگاه های حاد سیاسی منطقه ما و جهان بدل شده و در مرکز توجه [توجه] ملل و مردمان قاره آسیا و سیاره [سیاره] ما قرار گرفته است.»

اما این به اصطلاح اکادمیسین از استعمار و تجاوز روسیه به افغانستان سخنی نمی راند که کابل و افغانستان و مردم افغانستان را به چه روزی انداخته است که تا امروز نمی تواند به پای خود بایستد.

در این مجموعه اشعار ۲۷ شاعر افغان و خارجی که در وصف کابل اشعاری داشتند جمع آوری شده مانند صائب تبریزی، اقبال لاهوری، قاری عبدالله ملک الشعراء، مستغنی، ابراهیم خلیل، یوسف آئینه، ضیاء قاری زاده و غیره که همه در وصف کابل، طراوت و زیبایی، کوه و دمن، باغ و بوستان بوده و ارغوانزار کابل را به تصویر کشیده شده اند اما در اشعار آنده از شعرائی که وابسته به رژیم دست نشانده هستند از زیبایی های کابل سخن کمتر رانده شده و بیشتر به وابسته ساختن کابل و یا بهتر گفته شود گاهی به مسکو تشبیه شده و زمانی هم به آشیانه عقاب های انقلاب.

از همین مجموعه سه شعر به اصطلاح انقلابی انتخاب گردید تا مردم ما ببینند و بشناسند شاعرانی را که نوکر منشی و شوروی گرائی را به حدی رسانیده بودند که جز انقلاب و شوروی به چیزی دیگر فکر نمی کردند نه به هویت ملی شان و نه به فرهنگ اجدادی شان و نه به وطن باستانی شان.

۱) بارق شفعی در سال ۱۳۱۰ خورشیدی در کابل متولد شده از پوهنخی حقوق و علوم سیاسی سند فراغت به دست آورده اما بیشتر کار های بارق در زمینه شعر بوده است یکی از اعضای برجسته حزب دموکراتیک خلق و یکی از اعضای کمیته مرکزی بوده و هم مدیر مسؤول ارگان نشراتی حزب «جریده خلق» بوده است.

در زمان رژیم دست نشانده شوروی سابق به عنوان وزیر اطلاعات و کلتور، وزیر ترانسپورت، مستشار دولت در اتحاد شوروی سابق، کار کرده است.

این هم شعری تحت عنوان «کابل و مسکو» که در ماه جدی ۱۳۴۱ در کابل سروده شده است.

بعد ها این شعر در لایه لای موسیقی توسط یکی از هنرمندان حزبی به آب و تاب بیشتر سروده شده است این هنرمند فعلاً در آلمان زندگی می کند ولی از سرودن این آهنگش خجالت می کشد.

کابل و مسکو

از مهر و محبت ثمر کابل و مسکو
وز وحدت دل ها اثر کابل و مسکو
صلحست و صفا از نظر کابل و مسکو
تا کابل و مسکو دو دل اهل وفايند
جز بر رخ هم باب محبت نگشاييند
بسگذار بود باز در دل کابل و مسکو
تا درپی صلح بشری دست به کارند
جز دوستی خلق جهان کار ندارند
پر مهر تپد دل به پر کابل و مسکو
دل ها شده پیوند به پیمان مودت
یک جان به دو پیکر بدمیدست محبت
دردوستی بنکر هنر کابل و مسکو
نابود شود هر که به نیستی ماست
تا هست جهان شاهد همزیستی ماست

بوم ویر کوه و کمر کابل و مسکو (۱)

شعرشاعر دیگری که در مجموعه کابل در آئینه شعر در در رویه ۱۶۲ تحت عنوان کابل انتشار یافته از داکتر اسد الله حبیب است .

(۲) داکتر اسد الله حبیب در سال ۱۳۲۰ خورشیدی در کابل متولد شده، از دارالمعلمین کابل فارغ گردیده، لیسانس خود را از شعبه فارسی پوهنخی ادبیات پوهنتون کابل گرفته و دوکتورای خود را زیر عنوان بیدل و چهار عنصر در رشته ادبیات از دانشگاه دولتی مسکو دریافت نموده است. بعداً به حیث استاد در پوهنتون کابل به وظیفه پرداخته است مدتی به حیث رئیس پوهنتن کابل، رئیس انجمن نویسندگان، عضو اکادمی علوم کار کرده است اشعار داکتر اسد الله حبیب در دو مجموعه که از نظر بنده گذشته مجموعه «خط سرخ» و مجموعه «وداع با تاریکی» می باشد که در هر دو مجموعه اکثر شعر های «انقلابی!!» اش جاداده شده است

کابل شعری است که در ماه جولای ۱۹۸۱ سروده شده است

کابل

ای فسانه شهر، شهره بافسانه مرد ها
با حماسه آفرین زنان
کوه و باره قدیمت
پهلوان تیغ آخته به دوش
صخره نو شاعر نشا
با لبان بسته، دل پراز خروش

هر درخت
سبز جامه عاشقی ستاده
پنجهاش تا ستاره ها کشاده
زان ها به باد داده
با ترانه های عشق در گلو
هر پرنده ات فرشته ئی [فرشته ای] که از رهائی اش سروده ها به لب
مادر زمین شرقیت [شرقی ات]
این زمین درد دیده
انقلاب تابناک ثور زاد
ثور پرفروغ
ثور نامدار
جاویدانه « شیر دروازه » ات
که نام شیر سرخ آفتاب باد
آفتاب کامیابی و برابری و عدل
« آسمانی » ات آشیانه عقاب های انقلاب
کابل !
ای همه بلندی
ای همه غرور
کودک تو از نخست روز
چشم بر فراز دو خاست
پر به سوی قبله های گشاده است
وز پرنده هم پرنده تر
دل به اوج ها نهاده است
کابل !
در میان رسته ات
زرگران زرو لاجورد
حلقه ها به گوش آفتاب کرده اند
حلقه ها به گوش ماه
حلقه به گوش هر یک از ستاره
و آهنگران تو
پتک ها بلند
کوره ها و سینه ها همیشه گرم
عصر تازه ، زندگی تازه را عقیده مند
کابل !
ای تو شهر شهر ها

شهر انقلاب

شهر کار

آشیانه امید های من (۲)

باز هم شعری از یکی از شاعران مدیحه سرا و وابسته به اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی سابق در همین مجموعه در رویه ۱۵۰ تحت عنوان شهر قهرمان می باشد این شاعر دستگیر پنجشیری است .

۳) دستگیر پنجشیری در سال ۱۳۱۲ خورشیدی متولد شده بعد در دارالمعلمین کابل درس خوانده و تحصیلات خود را در پوهنخی زبان و ادبیات پوهنتون کابل به پایان رسانیده است در ادارات مختلف مطبوعات مشغولیت های کاری داشت بعد از کودتای ننگین ثور منحیت وزیر تعلیم و تربیه ، وزیر فواید عامه و هم مدت کوتاهی ریاست اتحادیه نویسندگان را پیش برده است . کار نویسندگی و سرودن شعر را از جوانی آغاز کرده و اکثر شعرهای «انقلابی» سروده است شعر شهر قهرمان هم به اصطلاح یکی از شعرهای انقلابی اش می باشد .

شهر قهرمان

کابل تو قلب پر تپش خلق کشوری
چشم و چراغ مردم بیدار خاوری
سرباز راه صلحی و آزادی وطن
چون موج مست حمله جانان آوری
در آسمان صاف و کبود جهان او
گلگون ستاره ای و شهاب شناوری
شمشیر آبداری و چون کوه استوار
هرگز هراس نبرد به کس خم نیاوری
در بحر پرتلاطم رزم زمان ما
شرق نوین به جوش و خروش نو آوری
تاکی به گرد خویش بگردی چون آسیاب
از بهر چه به خلق وطن دیر باوری
این ده و روستاست کمر بند محکمت
آخر چرا؟ به دهکده ها رو نیاوری
تا توده های ده نیاید به سوی تو
کی دشمنان خویشتن از پار در آوری
نام ونشان تازه به دست آوری به حق
گر ریشه های فقر و ستم را بر آوری
از قله های سرکش پنجشیر و بامیان
روزی که مردمان وزن را فر آوری

درقلب آسیا شوی شهر قهرمان
 شهر پراز شکوه و جلال نو آوری
 کابل تو وارث سنن توده هاستی
 باشد چنین قضاوت تاریخ و داوری
 تا نبض شوروی بتپد از برای صلح
 هرگز مگو که کابل بی یار و یوری
 پس زنده باد کابل حماسه ساز ما
 این گوهوار صلح و نبرد دلاوری (۳)

۲۶ سرطان مسکو

همچنان در این مجموعه دوشعر به زبان پشتو از دوشاعر دیگر که عضویت حزب دموکراتیک خلق و پرچم را داشتند نیز انتشار یافته شعر «مسکو - کابل» از سید طاهر بینا و شعر «د کابل سیند» از عبدالله خدمتگار پختانی .
 مجموعه کابل در آئینه شعر

۱ - رویه ۱۴۶

۲ - رویه ۱۵۶

۳ - رویه ۱۵۱

یادداشت:

* - با تمام احترامی که می باید به شخص جناب «حیدر» و کار سترگ شان در زمینه افشاءگری مزدوران و حیره خواران روس که در کنار کشتار بی دریغ خلق ما، در عرصه فرهنگی جاده صافکن استعمار روس بودند، داشت؛ باید بیفزائیم:

همان طوری که شخص آقای «حیدر» نیز بدرستی ماهیت رژیم خونتای ثور را دست نشانده تعیین نموده اند، ما را عقیده بر این است که رژیم های دست نشانده، زیر هر نام و نشانی که عرض اندام نمایند، هویت و ماهیت اصلی آنها را همان دست نشاندهی آنها معین نموده، همچو رژیم هائی را نباید منتسب به یک ایدیولوژی معین دانست؛ در نتیجه گفته می توانیم که تمام رژیم های دست نشانده افغانستان بعد از ۷ ثور، همه مزدور، جنایتکار و میهنفروش بوده، هیچ یک از آنها را نمی توان کمونیستی، اسلامی و یا دموکرات نامید.

** - کلمات بین کروشه [] تصحیح اشتباهات املائی نویسندگان خلقی- پرچمی به وسیله ویراستار پورتال می باشد.

اداره پورتال AA-AA